

Královské vzdušné síly Jordánska, označované nejčastěji anglickou zkratkou RJAF - Royal Jordanian Air Force, byly oficiálně založeny 25. září 1955 jakožto nástupnická složka Vzdušných sil Arabské legie vzniklých již v roce 1950. Jordánský král Husajn I., který si uvědomoval potřebu moderního letectva, jej proto založil s tím, že na samém počátku byly použity lehké letouny z Arabské legie a letka proudových strojů Vampire věnovaných z Velké Británie.

Jordánské letectvo po 60 létech

Dnes, více než 60 let od počátku výstavby, Královské vzdušné síly Jordánska pociťují potřebu dalšího rozvoje a zvyšování operačních schopností, a proto jsou neustále průběžně modernizovány a přizpůsobují se současným standardům a hrozbám. Ve stádiu několika probíhajících akvizičních programů měl autor článku možnost vyslechnout slova velitele jordánského letectva, generálmajora Mansoura S. Aljouboura, který na otázku výhledu nejbližších deseti let říká: „Vše začíná v oblasti lidských zdrojů, ty představují největší investici a nejdůle-

žitější součást rozvoje. Musíme mít personál připravený na všechny možné budoucí plány a operace.“ Letectvo současně s tím realizuje několik velkých modernizačních programů, sahajících od leteckého výcviku až po bojové jednotky.

Mafraq je hlavní výcvikovou základnou jordánského letectva, poskytující základní i pokračovací letecký výcvik pro všechny budoucí vojenské piloty. Kromě domácích se na ní cvičí také piloti vzdušných sil Keni, Pákistánu a Turecka, přičemž

■ Velitel RJAF, generálmajor Mansour S. Aljoubour

■ Jordánsko provozuje dvojici C-295, další dva stroje má objednaný. Připravován je „gunship“ AC-295

Letecký výcvik

Jakožto bývalý velitel Vojenské letecké akademie krále Husajna si současný velitel RJAF uvědomuje význam kvalitního leteckého výcviku. „Status letecké školy na základně Mafraq jsme nedávno povýšili na úroveň univerzity a spolupracujeme s nedalekou civilní univerzitou Al-Bayt. Díky tomu mohou studenti od 1. prosince 2015 získat odpovídající vzdělání i v leteckých oborech jako je řízení letového provozu či navigace.

tento mezinárodní program by se měl v budoucnosti ještě rozšiřovat. Vedle něho pak probíhají také další výměnné programy, a to ve spolupráci s US Air Force na základně Sheppard AFB (na strojích T-38), s letectvem Spojených arabských emirátů a Pákistánu, v posledním případě na základně Risalpur (T-37).

Když budoucí letci poprvé přicházejí na základnu Mafraq, už za sebou mají první rok studia zaměřeného na leteckou teorii a také na anglický

jazyk. Základní letecký výcvik zahajují u 4 Squadron, která je od roku 2002 vybavena pístovými cvičnými letouny Slingsby T67M260 Firefly. Sedm pilotů-instruktorů má k dispozici celkem 11 strojů, jež všechny létají v bílém zbarvení a které byly v rámci upgradu vybaveny klimatizací pilotního prostoru, protiprachovými filtry a elektrickým systémem vyvažování a ovládání klapek. Osnova základního výcviku, která obsahuje zhruba 25 cvičení, je rozdělena do tří částí. První fáze

zahrnuje deset letů s cílem získat základní dovednosti v ovládní letounu, druhá, čítající sedm letů, je věnována létání po okruhu a přistáním, v poslední části pak žáci létají samostatně a učí se také letům ve skupině. Výše uvedený výcvik úspěšně absolvuje zhruba 80 procent žáků, kteří pak postupují do další fáze, čítající kolem 33 letů. Ty už jsou více specifické a zaměřují se například na létání podle přístrojů, noční lety, lety ve skupině či komplexnější navigaci. Celkemý mohou žáci

na strojích T67 absolvovat až 89 letů a poté jsou rozřazeni k dalším jednotkám - buď k 11 Squadron provozující cvičné proudové letouny Casa C-101CC Aviojet, nebo k 5 Squadron vybavené vrtulníky Robinson R44 Raven II.

Letectvo už plánuje náhradu strojů Firefly. Finální rozhodnutí v kategorii základního výcviku ještě nepadlo, nicméně zvažován je letoun Grob G120. K obměně dochází rovněž v případě strojů C-101CC, které slouží k pokračovacímu výcviku

■ Jordánské letectvo má v současnosti flotilu 16 vrtulníků řady UH-60 Black Hawk, na snímku stroj varianty UH-60A. V titulu F-16AM s kontejnerem Sniper ATP

■ Jordánské bitevní vrtulníky AH-1F Cobra postupně procházejí modernizací spojenou s integrací nové výzbroje

■ Pokračovací a bojový letecký výcvik zatím zajišťují letouny Casa C-101CC Aviojet

již od roku 1987. Loňského 10. srpna byl proto podepsán kontrakt na dodávku devíti turbovrtulových strojů Pilatus PC-9M spolu s letovým simulátorem a dalším výcvikovým vybavením, stejně jako s odpovídající logistickou podporou. Tyto stroje mají být dodávány od ledna 2017 a následně pak umožnit vyřazení proudových C-101. Již zmíněné vrtulníky R44 jsou také součástí modernizace letectva. Pořízeny byly teprve na přelomu let 2014 a 2015 a nahradily starší stroje Hughes 500D/E. Výcvik na Robinsonech

byl zahájen v srpnu 2015 s tím, že piloti by s nimi měli nalétat kolem 130 hodin, než budou zařazeni k operačním jednotkám.

Piloti, kteří dokončí výcvikovou osnovu na letounech C-101 (později na PC-9M) jsou následně zařazeni na leteckou základnu H5 prince Hasana. Tamní 17 Squadron provozuje 13 letounů BAe Hawk Mk.63, které byly v rámci náhrady letounů F-5E/F Tiger II pořízeny z výzbroje Spojených arabských emirátů v roce 2013. Letka je nyní operačně plně způsobilá a jejich osm instruktorů

se věnuje taktickému výcviku mladých letců, stejně jako přípravě dalších instruktorů. Noví bojovní piloti poté přecházejí k 2 Squadron na základně El-Azraq, která plní roli operační výcvikové letky, u níž jsou piloti přeškoleni na nadzvukové bojové letouny F-16 Fighting Falcon.

Přestože jsou Hawky poměrně drahé na provoz, piloti s nimi létají velice rádi a doufají, že budou v příštích letech modernizovány novou avionikou. Zároveň se poohlíží po dalších šesti strojích Hawk Mk.102, které by taktéž mohly být pořízeny z přebytků letectva Spojených arabských emirátů. Jordánskému letectvu už se také podařilo rozprodat většinu nadzvukových F-5E/F, které provozovalo od konce 70. let minulého století a které byly definitivně vyřazeny v prosinci 2015. Již v roce 2008 bylo jedenáct strojů prodáno do Brazílie, dalších 15 v roce 2010 zakoupila Keňa. V současnosti probíhají jednání o odprodeji zbývajících strojů americké civilní společnosti Tactical Air Support, známé také jako TacAir, které by s nimi v USA měla plnit roli protivníka při leteckém výcviku.

Součástí základny Mafraq je také Škola leteckých instruktorů, která byla založena v roce 2013. V současnosti provozuje šest vrtulníků AS350B3 Écureuil a osm letounů T67M260 v charakteristické žluté barvě. Tyto letouny byly dodány už v roce 2011 a pocházejí od britské společnosti Swift Aircraft (dříve Babcock Defence Services), která s nimi zajišťovala výcvik pro RAF, a postrádají dodatečné úpravy, jimiž disponují bílé stroje Firefly.

■ Cvičný T67M260 ze Školy leteckých instruktorů dodaný v roce 2011 z Velké Británie. Vpravo bezpilotní vrtulník Camcopter S-100

Dopravní letectvo

Veškeré dopravní letectvo je soustředěno na základně Marka nedaleko hlavního města Ammánu. V průběhu let tam bylo dodáno například dvanáct letounů C-130 Hercules, z nichž čtyři ve verzi C-130E a tři C-130H jsou stále v provozu v rámci 3 Squadron (poslední tři C-130E pocházející od USAF byly dodány v roce 2012). Letos v březnu chce jordánské letectvo zahájit jednání o pořízení několika strojů Hercules C5 (C-130J), které mají být vyřazeny britským Royal Air Force. Na základě dalšího vývoje se pak rozhodne buď pro jejich nákup, nebo pro modernizaci stávající flotily. V minulosti se v médiích objevily informace o záměru pořízení nových strojů A400M Atlas, podle vyjádření velitele RJAF je ale hlavním cílem získání C-130J.

Součástí jordánského dopravního letectva jsou také dva polské letouny PZL M28 Skytruck, které byly dodány vždy v prosinci 2014 a 2015. Díky svým schopnostem krátkého vzletu a přistání a robustní konstrukci jsou využíván zejména jordánskými speciálními jednotkami. Mezi nedávné akvizice lze zařadit také pořízení dvou transportních letounů Iljušin Il-76MF, jež jsou provozovány ve spolupráci se společností JIAC (Jordan International Air Cargo) a které jsou kromě strategické přepravy využívány například i v rámci humanitárních misí.

Kromě Herculesů používá 3 Squadron také dva turbovrtulové letouny CN-235 a dva C-295. První

dva byly ovšem přestavěny na ozbrojenou verzi AC-235 na základě kontraktu z února 2011, uzavřeného s domácím vývojovým střediskem KADDB (King Abdullah II Design and Development Bureau) a společnostmi Airbus Military a ATK. Úpravy zahrnovaly instalaci elektro-optického průzkumného a zaměřovacího systému včetně laserového značkovače, systému vlastní ochrany, radiolokátoru s funkcí SAR (Synthetic Aperture Radar) a integraci výzbroje v podobně protitankových řízených střel

vyčleňované pro potřeby velitelství speciálních operací, které v minulosti používalo starší ruské stroje An-32B. Antonovy jsou nyní odstaveny na základně Marka a jsou nabízeny na prodej.

Na stejné základně jsou dnes umístěny také dopravní vrtulníky, jako například desítky strojů AS332M1 Super Puma, sloužící v rámci 7 Squadron také k letecké pátrací a záchraně službě SAR (Search and Rescue) či k přepravě VIP cestujících. Další jednotka, 8 Squadron, nedávno ukončila

■ K leteckému výcviku slouží v Jordánsku také vrtulníky AS350B3 Écureuil

Hellfire, 70mm neřízených raket a do strany střelečícího kanonu M230 ráže 30 mm. V červnu 2014 pak jordánské letectvo objednalo obdobnou přestavbu také pro C-295, při níž by se měly uplatnit i operační zkušenosti z provozu první dvojice malých „gunshipů“, které v současnosti létají například i nad Jemenem. Ozbrojené transportní letouny jsou

provoz vrtulníků UH-1N Huey, z nichž některé byly v provozu spatřeny ještě v listopadu 2015. Vyřazeny mají být rovněž vrtulníky EC635T1 zařazené k 14 Squadron, a to i přesto, že jsou v provozu pouhých deset let. V provozu naopak zůstává osm malých dopravních letounů Cessna 208B Grand Caravan, jimiž disponuje 15 Squadron.

■ Jeden z šesti ozbrojených letounů Air Tractor AT-802U Block 1. Nahoře cvičný Hawk Mk.63 získaný z výzbroje letectva Spojených arabských emirátů

■ Poslední nadzvukové F-5E a F (na snímku) vyřadilo jordánské letectvo v prosinci 2015

Síly rychlé reakce

V reakci na rychle se měnící bezpečnostní situaci připravily jordánské ozbrojené síly nový koncept zajištění a ochrany svých státních hranic. V rámci sil rychlé reakce je letectvo připraveno od roku 2014 nasadit vrtulníky řady UH-60 a AH-1 a ozbrojené turbovrtulové letouny AT-802. V případě Black Hawků má jít až o 24 strojů, z nichž 16 je v současnosti v provozu, a to ve verzích S-70A-11, UH-60A, UH-60L a UH-60M, přičemž

■ Základní vrtulníkový výcvik zajišťují od srpna 2015 nové stroje Robinson R44 Raven II

poslední jmenované jsou využívány pro potřeby královské rodiny. Již zmíněné chystané vyřazení vrtulníků EC635 souvisí právě s konceptem sil rychlé reakce - malé stroje totiž nedisponují požadovanou přepravní kapacitou a letovými výkony. Jordánské Black Hawků jsou dislokovány na základně Marka a na základně krále Abdulláha II v Jabal Rabawí. Letectvo provozuje také bitevní Cobry, a to v počtu 36 vrtulníků. K původním 24 novým strojům AH-1F přibýlo v roce 2001 dalších devět kusů z přebytků Spojených států. V roce 2012 bylo ale osm vrtulníků prodáno do Pákistánu a o dva roky později bylo přikoupeno dalších 16 strojů, tentokrát z Izraele, z nichž část je ale využívána jen jako zdroj náhradních dílů. V současnosti je šest vrtulníků v USA, kde podstupují modernizaci umožňující například použití moderních verzí protitankových střel AGM-114 Hellfire a další řízené munice. První dva upravené vrtulníky mají být předány v červenci letošního roku, přičemž upgradem má postupně projít celá flotila. Na základně krále Abdulláha II je umístěno rovněž šest letounů Air Tractor AT-802U Block 1, které Jordánsku v roce 2013 věnovaly Spojené arab-

ské emiráty a které dnes provozuje 25 Squadron. Plných operačních schopností s tímto typem ovšem zatím nedosáhla a posádky se tak stále věnují výcviku. Další čtyři letouny byly objednány 27. září 2015 a v tomto případě jde o stroje ze zrušeného jemenského kontraktu, jejichž výbava je podobná standardu Block 3 „Archangel“. Jakmile budou dodány, plánuje jordánské letectvo na shodnou úroveň modernizovat také šestici starších letounů.

Bojové i bezpilotní letouny

Poté, co byla z výzbroje vyřazena většina letounů Tiger II, došlo k uzavření letecké základny Al Jafr a všechny zbývající stroje F-5E/F byly přemístěny na základnu H5. Ve stejné době byl zahajován provoz bojových strojů F-16 na základně El-Azraq, které jsou dnes zařazeny k bojovým letkám 1 Squadron a 6 Squadron a již zmíněné přeškolená 2 Squadron. Letectvo v současnosti disponuje flotilou 43 strojů F-16A/B, respektive AM/BM, dalších 15 má získat z Nizozemska. Dodávky „nových“ letounů, zahrnující například i 52 protizemních řízených střel AGM-65 Maverick jsou plánovány na konec roku 2016 s tím,

že pokud se podaří získat souhlas vlády USA, budou ještě předtím modernizovány na standard označovaný jako M6.5. Po převzetí těchto strojů budou vyřazeny některé starší kusy verze F-16A/B ADF, o něž už údajně projevil zájem Pákistán a také jeden evropský a jeden jihoamerický zájemce. Cílem velení RJAF je sjednotit vybavení všech Falconů na stejný standard F-16AM/BM a rozšířit jejich operační schopnosti také integrací a zavedením zaměřovacích kontejnerů Sniper ATP a přesně naváděných pum řady JDAM (Joint Direct Attack Munition).

Stejně jako mnoho jiných vzdušných sil, i jordánské letectvo svěřuje některé úkoly bezpilotním letadlům. V současnosti provozuje například 12 bezpilotních vrtulníků Schiebel Camcopter S-100 a čtyři letouny Selex ES Falco EVO, přičemž se aktivně zajímá také o ozbrojenou variantu Falco Eagle, na jejímž vývoji se nyní podílí také italské letectvo. Od letošního ledna by mělo Jordánsko přebírat také nespécifikovaný počet čínských bezpilotních letounů CASC (China Aerospace Science and Technology Corporation) CH-4B. Jde o čínský ekvivalent americké řady MQ-1 Predator, který má kromě průzkumných systémů také přípravu pro instalaci až šesti zbraňových závěsníků s celkovou nosností až 345 kg. Bepilotní stroje jsou zařazeny k 9 Squadron, která dříve používala letouny F-5 a která má dnes k dispozici dva nové hangáry na základně krále Abdulláha II.

Operační nasazení

Během posledních let se Královské vzdušné síly Jordánska intenzivně zapojily do boje s takzvaným Islámským státem. Velitel letectva se v tomto směru vyjadřuje zcela jasně: „Hrozbu v podobě Islámského státu nespátřujeme jen v našem regionu, ale v celém světě. Naše síly proto mají za úkol jej zničit a budou s ním bojovat do poslední kapky paliva, do poslední kulky.“

■ Speciální síly používají také dva polské letouny M28 Skytruck dodané v letech 2014 a 2015

■ Ke stávajícím sedmi C-130E (na fotografii) a H Hercules chce Jordánsko přikoupit modernější C-130J

Islámského státu nalétalo jordánské letectvo v operaci již více než 1100 hodin.

Nový druh operačního nasazení si vynutil tak nové zaměření bojového leteckého výcviku. Jordánské letectvo se proto nedávno zapojilo například do prestižního amerického cvičení Red Flag 2015-04, kam vyslalo pět letounů F-16. Jejich piloti měli možnost procvičit nejrůznější taktické scénáře vycházející ze současných bojových operací a zároveň také trénovat spolupráci se zahraničními partnery, které v tomto případě kromě USAF představovala také letectva Izraele, zajišťující tankování ve vzduchu, a Spojených

V rámci mezinárodní spolupráce v regionu je letecká činnost jordánského letectva řízena ze střediska CAOC (Combined Air Operations Center) v Kataru, kde působí také jordánský styčný důstojník. Spektrum úkolů zahrnuje například přímou leteckou podporu nad Jemenem, pro niž jsou vyčleněny čtyři F-16 a jeden AC-235, či úderů na pozemní cíle v Iráku a Sýrii, přičemž hlavními působišti je syrsko-irácká hranice a syrské město Rakká. Jordánské letectvo je v současnosti jediné z arabských zemí, které je zapojeno do operací v Iráku a Sýrii. Piloti jeho bojových letounů při tom mají podporu ostatních členů koalice, a to i v podobě možnosti využívat koaliční tankovací letouny pro doplňování paliva za letu při dlouhých misích. „Na začátku kampaně proti Islámskému státu jsme po dobu tří dnů podnikali zhruba 20 náletů denně. Po vyhodnocení jejich účinnosti se uká-

■ Osm letounů Cessna 208B Grand Caravan slouží k dopravním a hlídkovým úkolům

zalo, že všechny cíle byly zasaženy podle plánu. Největším úspěchem ovšem byla morálka našeho personálu,” říká generálmajor Mansour S. Aljobour. Od zahájení leteckých úderů na cíle

arabských emirátů, poskytující kapacitu transportních letounů. Jordánsko proto již dnes projevuje možnost účasti na dalších cvičeních Red Flag v letošním či příštím roce. ■

4 Postavte si vlastní sedadlovku

Advantiv^{WT10}

Predaj Slovenská republika:
Aerospool, spol. s r.o.,
Letisková 10, 971 03 Prievidza,
tel: + 421 46 518 32 00
email: dynamik@aerospool.sk

Predaj Česká republika:
Letiště Příbram,
Drásov 201, 261 01 Příbram,
tel: +420 724 203 408
email: ladislav.kudej@ok-aviation.cz

foto: Roman Peciva - Prázeňská letiště/Aviation Review